

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pontani De Immanitate

Pontano, Giovanni Gioviano

[S.l.], 1519

Conqueritur siue de temporibus quibusdam: siue de natura

[urn:nbn:de:bsz:31-270824](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270824)

gent, in virtute rationis deficiunt, & sunt quasi extra leges, & sine regimine iuris. Et huic videtur consonare Aristoteles in politicis suis. Haec enus illius bellum annotamentum. Sed haec utcumque ridenti poterant, nisi tantum nugarum autores orbi christiano leges praescripissent atque etiam praescriberent, nec desissent, qui horum auctoritatem pene parem esse velint Evangelij. Annotatio Erasmica ex cap. 14. in priorem ad Corinth.

Seneca

Alexander. Seneca. Dabo tibi ex Aristotelis sinu Regem Alexandrum qui Clitum charissimum sibi & vna educatum inter epulas transfodit manu sua &c. Huius Alexandri Philippo Macedone nati, & vitam & gesta innumerabiles pene graeci posteritati tradidere, e quibus plures nominat Raphael lib. 13. Liuius notauit vicia eius lib. 9. ab vrb. cond. Caetera Curtius. Alexandrum autem puerum adhuc traditum Aristoteli educandum/graeca testatur epistola/qua extat in noctibus Gellianis.

Alexander
Philippi F.Volater.
Liuius
Curtius

Conqueritur siue de temporibus
quibusdam: siue de natura.

Nesciam ego qua via: quaue naturæ aut lege: aut mundi orbiculatione: rerumque periodis: aut diuersitate causarum male quidem inter se consentientium: in vnū tamen confluentium: nesciam inquā: quomodo id contingat: contingit tamen: vti sæculis quibusdā natura ipsa: perinde vt quandoque in corrumpendas declinat: & tanquam ruit segetes ac fruges: monstrososque quosdam animalium foetus generandos: sic etiam ad homines: eosque primates viros in omnem rationis: humanæque consuetudinis abusum gignendos: nec ad abusum tantum rationis: verum etiam ad calamitatem: perniciem: excidiumque tum singula

m ij

De Immanitate.

tim: tum etiam vniuersim rerum publicarum: popu-
lorum: ac regionum: nec vindicandis tantū ac-
ceptis iniurijs: aut ambiendis honoribus: verum
etiam ijs insectandis: excruciansq; a quibus ni-
hil omnino iniuriatum acceperint: nihilq; profe-
sus timendum ab eis sit. Perinde tamen vt coeno-
sues: apriq; voluabris delectantur: sic hi ipsi male-
ficijs: trucidationibus: immanissimisq; scelerib⁹.
Satis constat Hannibalem: cum humano cruore
fossam aliquando redundantem conspexisset: mi-
rifice exhilaratum dixisse: O formosum specta-
culum. Proditū est etiam memoria: Volesum Asiæ
proconsulem sub diuo Augusto: cum trecentos
vno die securi percussisset: in ambulante in-
ter ipsa cadauera: prospectantemq; vultu q̄ maxi-
me elato: æque ac dignum admiratione facinus
peregisset: proclamasse ad astantes: O rem pro-
fus regiã. Quod nam Cambyse rege: quod Dio-
nylio ac Phalaride tyrannis: quod Caio: Nerone:
ac Domitiano Augustis truculentius vnq; mon-
strum natura ipsa genuit: Quæ nam sentina: que
in q̄ sentina teterrimorū siue ducum: siue regum
scatuit Gotorum tempestatibus: Vt nihil tam fee-
dum iudicari possit: quod non illi pulchrum du-
xerint: nihil tam facinosum: atrox: cruentum:
quod non ad voluptatem referrent: ad ludum ac
lasciuiam. Itaq; natura ipsa vt nonnunq; diuinos
quosdam reges protulit: ac principes populorum:

Hannibal

Volesus

Tyranni
Augusti

Goci

vt Traianos: Marcosq; in compendiū ac frugē hu
 manæ societatis: sic aliqñ monstrosos quosdā in
 pncipem ac desolationem ipsius hominū generis:
 siue oblita materni officij: induensq; nouercæ ha-
 bitū: siue ex dei optimi maximi constitutōe ac p-
 uidentia: cuius nobis consilia sint ignota.

Traiani
 Marci

De qbusdam immanibus ducibus.

E Adem simul tempestate nobis pueris rebus
 in bellicis duces tres eminere: insigni tñ
 crudelitate seu immanitate potius nobiles:

Nicolaus Fortibrachius: Antonius Pontadera: &

Riccus Monteclarius. E qbus Nicolaus pene la-

Nicolaus
 Fortibra-
 chius

teri suo coniunctū vbiq; mutū quendā hominem

secū ducebat: honeratū funibus ac capistris. Itaq;

vt quem suspendio destinasset siue meritū: siue im-

meritū pro odio ac libidine: factū illū obuiā nutu

indicabat: conuersusq; ipse post ad mutū: pclinat-

to in vncū digito nasum sibi contingebat. quo si-

gno accepto: confestim mutus iniecto in illū capi-

stro: proximo cuiq; vel trunco eum: vel arbuscule

exanimandū suspendebat. ludicabatq; ignauus

dies: qui sine suspendio præterisset. Antonius q;

Ant. Pontade-
 rera

in Pannonia hoc est Hungaria diutius exercuisset

militiā: Pannonio incinctus gladio: vbi quem uel

ira: vel odio pditurus erat: illū ex improviso: eodē

stricto adoriebat. Eratq; illi ludus hic quasi quidā

in quo se se pene quotidianus exercebat. At Ricci-

Riccus Mō
 teclarius

us in eodem crudelitaris gñe adhibebat etiā co-

De Immanitate.

mitatem. quem em̄ decreuisset enecare: blande ad modū salutari inuitabat eum ad pocula: pcontabaturq; quot secū aut placentulæ buccellas: aut forbillationes assumpturus esset: repenteq; in ijs nugis: totidem illum vulneribus ad terrā dabat. Erat igitur tribus his sanguinolentia nimirū lusus quidam: exercitatioq; voluptaria.

SCHOLIA.

- Sues **Ut sues coeno.** Refertur a diuo Petro adagium, quo indicamus iterari flagitia. Pete Chiliades Erasimicas.
- Apri **Apri volutabris delectantur.** Idem significat, Sunt volutabra loca in quibus se apri volu. ant. vt Seruius dicit super hoc Poetæ versu. Seruius
Sæpe volutabris pulsos syluestribus apros
Latratuturbabisagens. Lib. 3. georg.
- Hannibal **Hannibalem.** Huius ingentes virtutes, quæ meminit Liuius statim in initio lib. secundi belli punici, ingentia vitia equabant, inhumana crudelitas, p̄fidia plusq; punica, nihil p̄i, nihil sancti, nullius dei metus, nullū iusiurandū, nulla religio. Liuius
- O formosum spectaculum.** Ex Seneca, qui addit Quæto pulchrius illi visum esset, si flumen aliquod lacūq; completet. Quale postea vidit & circa Trasimenū, & circa Cannas, & nouissime circa Carthaginem suam. Seneca
- Proditum est memoriæ.** Ab eodem Seneca li. de ira. 2. Proclamasse. Et græce qdem, vt apud iſm Senecā legim⁹
- Goti **Gotorum tempestatibus.** Hi quorundā supputatōe reuerunt Italiā ab initio regni Theoderici annos. 72. Sed quid gesserint hi in Italia ex Procopio, & quid extra Italiā ex Agathius Agathius
- Fr. Irenicus **Franciscus Irenicus Germanus de Germania optime meritus Gotos Germanos fuisse probat, Qui stabio nostro præter doctrinā viro integerrimo ea p̄stitisse visus est, quæ multi voluere, pauci potuere. Nempe quod magnus ille literarū antistes, nostriq; sæculi decus de eo pronunciauit Bilibaldus.** Stabius Birkheymer

Traianus. Vlpus Nerva Traianus genere Hispanus, & si
 Christiano nomini infestus, utilis tamen fuit Ro. Imperio, ni
 hil ferunt egisse vnq̄, aut cogitasse, qd̄ ad cōmunem usum nō
 p̄tineret, Et (vt breuiter dicā) talem egit principem, quo p̄o
 stea institutū est, vt in nouorū principū creatione ad Iustinia
 ni vsq̄ tempora acclamari sit solitū. Felicior Augusto, Tra
 iano melior, Sublato Traiano Imperiū assecutus est Ælius Trai
 ianus Hadrianus, hic & in cōcione & in senatu sæpe dixit, Ita
 se temp. gesturū, vt sciret populi rem esse nō priuatā. Præter
 Traianos Impatores legimus alterū Traianū patriciū sub Lu
 stiniano Impatore, qui cronica scripsit cōpendia admodū pro
 bata, fidē orthodoxā secutus autores Volater. & Cataneus,
 Marcosq̄. M. Antoninus Pius ex Adriani decessu Imperiū
 adeptus mirā in omnibus p̄buit æquitatem, nullus vnq̄ prin
 cipū per omne Imperij t̄ps, ita omnibus fuit gratus. Dicit̄ ma
 ioris Africani illud semp̄ in ore habuisse. Malle se ciuem unū
 seruare q̄ mille hostes p̄dere. Hunc secutus est M. Antoninus
 phus. qui virtutem nullā nō magnope exercuit, de q̄ plura He
 rod. & Capitol. Felicissimus certe princeps, nisi heredem cō
 modū reliquisset Caligulæ Neronisq̄ similimū, quin eis etiā
 libidine, auaritia, & crudelitate antefereudū.

Vlpus Net
uaÆlius Traia
nus Hadria
nus.
Traianus
patriciusM. Antoni
nus PiusM. Antoni.
philosophusHerodia
nus
Capitol
nus

Immanitatem vbiq̄ execrabilem esse.

ITaq̄ neq̄ apud extremas natōes: neq̄ apud
 gentes q̄uis barbaras q̄dem atq̄ incultas non
 immanitas ipsa atq̄ efferatio ostentui est: mō
 strosiq̄ partus habet loco: nō eam execrant oēs:
 vt hominū generi maxime inutilem: vt singulis:
 ac maxime bonis q̄busq̄ exitiabilem: vt dñs deni
 q̄ ipsis infestā: ipsiq̄ naturæ odibilem: ac suo q̄q̄
 t̄pe: suis etiā cruciatibus ac p̄cnis ab ñsdem p̄se
 quendā. Quod exitus tandem ipsi: rerūq̄ cōuer
 siones declarant: illorū insignes calamitatibus: qui
 immanitatem exercuerunt: iustissimisq̄ eorū nobi
 m iij